

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ile 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 08.12.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Erzurum Milletvekili

UNESCO tarafından yapılan araştırmalara göre; Türkiye'de nüfusun yüzde 14 'ünün engelli olduğu ifade edilmektedir. Yine TÜİK'İN 2019 yılı verilerine göre Türkiye'de 0-14 yaş arası çocuk nüfusunun 247 bin, 15-19 yaş aralığındaki sayının ise 134 bin olduğu ifade edilmektedir.

Bu kadar büyük bir orana sahip olan engellilerin eğitim ve istihdam başta olmak üzere sosyal, kültürel, ekonomik hayata katılımları sağlanabilmiş değildir. Buna bir de yasal mevzuattaki sıkıntılar ile toplumsal hayata katılımlarını asgari düzeyde dahi sağlamaktan uzak yaşam koşulları da eklenince engelli yurttaşların maruz kaldıkları ayrımcılık kat be kat artmaktadır. Engelli yurttaşlar kendi ihtiyaçlarını gideremedikleri gibi buna katkı sağlayıcı düzenlemelerden de yoksundurlar. En başta ulaşım olmak üzere binaların ve yolların mimari yapısı, kamusal alanların düzenlenme biçimi, çevre koşulları, sağlık, istihdam, eğitim gibi nedenlerle engellilerin fark edilme sürecinde olması gereken noktadan oldukça uzak konumda olduğu önemli bir ülke gerçeğidir. Öngöründen uzak bu yaklaşımlar engelli bireyleri toplumdan soyutlamaktadır. Engelli çocukların ise yarısından fazlası eğitim alamadığı gibi, sağlık, ulaşım, iş, sosyal ve günlük hayata katılımı çok fazla sorunla karşılaşmaktadırlar. Elbette henüz çocuk oldukları yaşadıkları güçlükler, çocukları yetişkinlere oranla daha fazla etkilemektedir.

Türkiye, engelli yurttaşlara özgü koşulları sağlamak yerine Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne aykırı bir tutum izlemekte, kişilere engellilik oranına göre eğitim, tekerlekli sandalye, ÖTV indirimi gibi katkıları sunmaktadır. Oysa orana bakılmaksızın gerekliliklerin karşılanması elzemdır. Bunun dışında toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı çalışmalar hiç söz konusu değildir. Yalnızca Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) verilerine göre, son 20 yılda eğitime erişen engelli çocuk öğrenci sayısı yaklaşık 289 bin olarak ifade edilmektedir. Bu açıkça eğitimde fırsat eşitliğini hiçe sayan bir yaklaşımdır.

Eğitim sürecindeki bu eksikliklerin nedenleri; ailelere yeterince destek sunulmaması, nereye başvurmaları neler yapmaları gerektiğine bilgilendirme eksikliği ve en önemlisi özel eğitime başvuru için gerekli heyet raporlarına erişim prosedürlerinin ağır ve aksak işlemesi şeklinde özetlenebilmektedir. Rapor alma sürecinde yaşanan aksaklıklar çocukların eğitim sürecine doğrudan yansımakta olup bu nedenle çocuklara verilecek olan özel eğitim programları da anlamını yitirmektedir. Oysa yerinde ve doğru eğitim programları ile çocukların yaşlıları ile aynı seviyeye getirilmeleri mümkündür. Fakat bu yapılmadığı için çoğu kez ailelere rapor dahi alamazken, alabilen çocuklar da yetersiz eğitimle bir faydaya ulaşamamaktadır. Yine engelli çocuk için öngörülen bireysel eğitim süreci ayda 8 saat olup, bu zaman diliminde çocuğa katkı sağlayıcı bir çalışmanın yapılamayacağı açıktır. Diğer yandan ailelere psikolojik, sosyal ve ekonomik katkı sunulmaması meselenin derinleşmesine yol açmakta ve çocukların gelecek beklentileri yok sayılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Hâlihazırda içinde bulunduğumuz yıl itibariyle engelli çocuk sayısı nedir? Yaşa, cinsiyete ve illere göre dağılım ne şekildedir?
- 2- Örgün eğitim içerisinde yer alan engelli çocuk sayısı nedir? Bu çocukların kaç anaokulu, kaç ilkokul, kaç ortaokul ve kaç lise öğrencisidir?
- 3- Engelli olarak rapor edilen çocukların engel gruplarına göre dağılımı ne şekildedir?
- 4- Engelli çocukları için eğitimde fırsat eşitliğini sağlayıcı hangi önlemler alınmaktadır?
- 5- Engelli çocuklar için hangi destek programları uygulanmaktadır?
- 6- Engel gruplarına göre hangi rehabilite çalışmaları yapılmaktadır?
- 7- Özel gereksinimi olan çocuklar için hangi alternatif programlar uygulanmaktadır?

- 8- Özel gereksinimi olan çocukların, okullarda istenmediği yönündeki iddia ve şikâyetler bağlamında hangi çalışmalar yapılmaktadır?
- 9- Özel gereksinimi olan çocukların alması elzem olan ek dersler için ayrılmış bir bütçe var mıdır? Ailelerin çocukları için ücret karşılığı aldıkları ek ders programlarının ücretsiz olması ve yaygınlaşması için bir çalışma yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?
- 10- Engelli çocukların okullarda maruz kaldıkları ayrımcılığın önlenmesi adına bir çalışma yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?